

ชื่อการศึกษา คำนวณอัตรา

การศึกษานโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้ศึกษา นางจิรนนท์ คาราสุริยงค์ ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์อุทัยวรรณ จรุงวิภู ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษา นโยบายการบัญชี เกี่ยวกับวิธีการประมาณ
หนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ (2) วิเคราะห์ความคล้ายคลึง หรือความแตกต่างของการ
เลือกใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันและต่าง
หมวดอุตสาหกรรม (3) ศึกษา นโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากราย
และหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 86
บริษัท 20 หมวดอุตสาหกรรม เครื่องมือที่ใช้มีรายงานประจำปี สำหรับปี 2545 และแบบสอบถาม
แบบปลายเปิด

ผลการวิจัยพบว่า (1) วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน
และต่างหมวดอุตสาหกรรมมีความคล้ายคลึงกัน ฝ่ายบริหารจะกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะ
ธุรกิจโดยอาศัยประสบการณ์การเก็บหนี้ในอดีต วิธีที่บริษัทเลือกใช้มากที่สุดคือ คำนวณ โดยการจัด
กลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ข้างชำระ (2) หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญของบริษัทในหมวด
อุตสาหกรรมเดียวกันและต่างหมวดอุตสาหกรรม มีความคล้ายคลึงกัน คือปฏิบัติตามกฎกระทรวง
การคลังฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534) ซึ่งมีรายละเอียดคือต้องเป็นหนี้ของบริษัทที่เกิดจากการดำเนินงาน
ปกติ ได้ดำเนินการติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ต้องดำเนินคดีจน
ถึงที่สุดแล้ว และไม่ได้รับชำระหนี้ (3) นโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้
มากรายและหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย ทุกบริษัทกำหนดนโยบายจากประสบการณ์การ
เก็บหนี้ในอดีตเพื่อลดความเสี่ยงจากการไม่ได้รับชำระหนี้ หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากรายจะ
กำหนดนโยบายการบริหารลูกหนี้ที่ชัดเจน รัดกุม และละเอียดกว่าหมวดอุตสาหกรรม ที่มีลูกหนี้
น้อยราย นโยบายการบริหารลูกหนี้ที่บริษัทเลือกใช้ได้แก่ การให้ลูกหนี้วางหลักทรัพย์ค้ำ
ประกัน และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับลูกหนี้

คำสำคัญ วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ การตัดจำหน่ายหนี้สูญ นโยบายการบริหารลูกหนี้

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ อุทัยวรรณ จรุงวิภู แขนงวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิจัยนี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์สุณี พงศ์ยี่หล้า ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และอาจารย์ สุกัญญา ฤทธิมนตรี อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนกำลังใจ จากนายสุรศักดิ์ ดาราสุริยงค์ การไฟฟ้า แห่งประเทศไทย เชื้อนรัชชประภา อย่างดีซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีความเป็นอย่างยิ่ง ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้สนใจการศึกษาทั้งหมด

จิรนนท์ ดาราสุริยงค์
พฤศจิกายน 2546

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	1
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	2
สมมติฐานของการวิจัย.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	5
ความหมายของหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ.....	5
ความสำคัญของหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ.....	6
ทฤษฎีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ.....	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	14
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	14
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	16
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	17
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	18
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	19
ตอนที่ 1 จำนวนประชากรตัวอย่างแยกหมวดอุตสาหกรรม.....	19
ตอนที่ 2 ข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญของทุกบริษัท.....	21
ตอนที่ 3 การประมาณหนี้สงสัยจะสูญของบริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน และต่างหมวดอุตสาหกรรม.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญของบริษัทในหมวดอุตสาหกรรม เดียวกันและต่างหมวดอุตสาหกรรม.....	82
ตอนที่ 5 นโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากรายและ หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย.....	89
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปการวิจัย.....	93
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	100
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	103
แบบสอบถาม.....	104
ประวัติผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงยอดรวมบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	
จำแนกรายหมวดอุตสาหกรรม.....	14
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของประชากรตัวอย่าง.....	20
ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ.....	22
ตารางที่ 4.3 แสดงร้อยละของวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญแยกหมวดอุตสาหกรรม.....	62
ตารางที่ 4.4 แสดงร้อยละของวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญรวมทุกบริษัท.....	66
ตารางที่ 4.5 แสดงร้อยละของการจัดชั้นลูกหนี้แยกหมวดอุตสาหกรรม.....	67
ตารางที่ 4.6 แสดงร้อยละของการจัดชั้นลูกหนี้รวมทุกบริษัท.....	77
ตารางที่ 4.7 แสดงร้อยละของหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญแยกหมวดอุตสาหกรรม.....	82
ตารางที่ 4.8 แสดงร้อยละของหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญรวมทุกบริษัท.....	88
ตารางที่ 4.9 แสดงข้อมูลนโยบายการบริหารลูกหนี้.....	90

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 เรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ไว้ให้เหมาะสมกับลักษณะของลูกหนี้กิจการ กิจการสามารถเลือกวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญเป็นอัตราร้อยละของยอดขาย เป็นอัตราร้อยละจากยอดลูกหนี้ในวันสิ้นงวด หรือโดยการพิจารณาหนี้แต่ละรายได้ ซึ่งแต่ละวิธีต่างก็มีผลในการประมาณให้ได้จำนวนที่ใกล้เคียงกับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ทั้งสิ้น และสามารถเลือกวิธีการ หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญตามสภาพของลูกหนี้ ถ้าหากสภาพของลูกหนี้โดยทั่วไปเปลี่ยนแปลง กิจการควรปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ และการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ให้เหมาะสมกับลักษณะลูกหนี้ในขณะนั้นของกิจการแต่ละแห่ง และไม่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี หรือวิธีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ไม่ว่าจะใช้วิธีใดต่างก็ส่งผลกระทบต่อยอดลูกหนี้และยอดรวมสินทรัพย์ในงบการเงิน ผู้ใช้งบการเงินจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชีหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของกิจการรวมทั้งการนำเสนองบการเงิน และผลกระทบต่อตัวเลขในงบการเงินต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำงบการเงินนั้นมาใช้ในการเปรียบเทียบกับบริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกันได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

สิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาวิจัย มีดังนี้

2.1 เพื่อศึกษานโยบายการบัญชี เกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.2 เพื่อวิเคราะห์ความคล้ายคลึง หรือความแตกต่างของการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.3 เพื่อศึกษา นโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย และหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 ของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ไว้ดังนี้

“หนี้สูญ” หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่ได้รับการชำระหนี้ และได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี

“หนี้สงสัยจะสูญ” หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บเงินไม่ได้ และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

“ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ” หมายถึง จำนวนที่กันไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่เพิ่มขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงิน เพื่อให้คงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บได้

วิธีปฏิบัติทำได้ 2 วิธีคือ วิธีตัดจำหน่ายตรง และวิธีตั้งค่าเผื่อ ส่วนวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่นิยมมี 3 วิธีคือ ประมาณเป็นอัตราร้อยละของยอดขาย ประมาณเป็นอัตราร้อยละจากยอดลูกหนี้ในวันสิ้นงวด และประมาณ โดยการพิจารณาจากหนี้แต่ละราย

4. สมมติฐานการวิจัย (Research Hypotheses)

ข้อสันนิษฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นล่วงหน้าซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสามารถทดสอบได้มีดังนี้

4.1 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เลือกใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ได้เหมาะสมตามประเภทของธุรกิจ

4.2 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญคล้ายคลึงกัน สำหรับหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน

4.3 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญแตกต่างกัน สำหรับหมวดอุตสาหกรรม ที่ต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย (Scope of the Research)

ขอบเขตในการศึกษาวิจัย แยกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในที่นี้คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกบริษัทที่ประกอบกิจการซื้อขาย ให้บริการ และผลิตสินค้า สำหรับงบการเงินปี พ.ศ.2545 จำนวน 20 หมวดอุตสาหกรรม ได้แก่ ธุรกิจการเกษตร ธนาคาร วัสดุก่อสร้างและตกแต่ง พาณิชยกรรม สื่อสาร เครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ พลังงาน บันเทิงและสันทนาการ เงินทุนหลักทรัพย์ อาหารและเครื่องดื่ม การแพทย์ ประกันชีวิตและประกันภัย เครื่องมือและเครื่องจักร พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง ยานพาหนะและอุปกรณ์บรรจุภัณฑ์ เคมีภัณฑ์และพลาสติก การพิมพ์และสิ่งพิมพ์ รวมทั้งสิ้น 86 บริษัท

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษานโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพิจารณาเนื้อหา 2 ส่วนคือ วิธีประมาณการหนี้สงสัยจะสูญ และหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ

5.3 ขอบเขตด้านเวลา

เวลาของข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาคือ รายงานประจำปี สำหรับปี 2545

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 นโยบายการบัญชี หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติเฉพาะเรื่อง และวิธีการใช้มาตรฐานการบัญชีนั้น ซึ่งฝ่ายจัดการของกิจการได้ใช้ดุลยพินิจแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับภาวะการณ์นั้น เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ โดยถูกต้องตามที่ควร

6.2 หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บเงินไม่ได้ และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

6.3 หนี้สูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้วแต่ไม่ได้รับการชำระหนี้ และได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี

6.4 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึงบริษัทจำกัด (มหาชน) ที่ทำการจดทะเบียนซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาวิจัยตามที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้แล้วนั้น คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้คือ

7.1 ทำให้ทราบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันและต่างหมวดอุตสาหกรรม เลือกใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ตามวิธีใด

7.2 ทำให้ทราบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันและต่างหมวดอุตสาหกรรม มีนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันเพียงใด

7.3 ทำให้ทราบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากรายและหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย มีนโยบายการบริหารลูกหนี้อย่างไร

7.4 เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายเกี่ยวกับการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ให้สอดคล้องกับหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันได้

7.5 เป็นข้อมูลแก่ผู้ใช้งบการเงินในการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษานโยบายการบัญชีหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสาร รายงานและผลการวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า โดยจะนำเสนอในเรื่องต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ความหมายของหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ
- 1.2 ความสำคัญของหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ
- 1.3 ทฤษฎีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 ความหมายของหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (2540 : 158) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญไว้ดังนี้

“หนี้สูญ” หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่ได้รับการชำระหนี้ และได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี

“หนี้สงสัยจะสูญ” หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บเงินไม่ได้ และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

จากบทความของ อมรศักดิ์ วงศ์พัฒนาสิน (2542) ได้กล่าวถึงหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญไว้ดังนี้

“เอ่ยคำว่า หนี้เสียหรือหนี้สูญ (bad debt) หนี้สงสัยจะสูญ (doubtful debt) หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (non performing loans (NPLs) หรือคำว่า การหยุดพักชำระหนี้ (debt moratorium) ซึ่งแปลเป็นภาษาชาวบ้านว่า ชักดาบ”

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ในเบื้องต้นกิจการจะคาดการณ์จากลูกหนี้ที่ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลาว่า อาจจะเก็บเงินไม่ได้ซึ่งเรียกว่า “หนี้สงสัยจะสูญ” และเมื่อกิจการได้ดำเนินการติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้วพร้อมหลักฐานที่ชัดเจน ไม่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้เป็นที่แน่นอน จึงเรียกว่า “หนี้สูญ”

1.2 ความสำคัญของหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (2540 : 159) ได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ดังนี้

ในสภาพความเป็นจริงทางธุรกิจ แม้ลูกหนี้โดยส่วนใหญ่จะชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดหรือตามที่คาดหมายไว้ แต่ก็ยังมีกรณีที่ลูกหนี้บางรายไม่ชำระหนี้ และในทางปฏิบัติจะไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าลูกหนี้รายใดจะไม่ชำระหนี้จนกว่าจะถึงกำหนดชำระหรือได้มีการทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว ทำให้มูลค่าของลูกหนี้ที่จะแสดงในงบการเงินมีจำนวนสูงกว่าความเป็นจริง ดังนั้นจึงต้องมีการประมาณจำนวนหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ขึ้นจำนวนหนึ่ง กันไว้เป็นค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งมีลักษณะเป็นบัญชีปรับมูลค่า นำไปหักลดบัญชีลูกหนี้ เพื่อให้แสดงมูลค่าสุทธิที่ใกล้เคียงกับมูลค่าตามความเป็นจริง

การขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ มีความจำเป็นต่อธุรกิจ เพราะสามารถจูงใจให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อสินค้า และสามารถเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจได้มากขึ้นกว่าเดิม แต่ในขณะเดียวกันธุรกิจก็จะมีความเสี่ยงในการไม่ชำระหนี้หรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาของลูกหนี้เช่นกัน นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ จึงมีความสำคัญต่อธุรกิจเป็นอย่างมาก

1.3 ทฤษฎีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (2540 : 159-161) ได้กล่าวถึงวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ และการตัดจำหน่ายหนี้สูญ สรุปได้ดังนี้

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ ที่นิยมใช้กันมีดังนี้

1. คำนวณเป็นร้อยละของยอดขาย วิธีนี้ กิจการจะต้องวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บไม่ได้ เทียบเป็นอัตราส่วนกับยอดขาย คือ

1.1 คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายรวม โดยถือว่าการขายเป็นรายการที่ก่อให้เกิดลูกหนี้และอัตราส่วนของการขายสัมพันธ์กับจำนวนหนี้ที่เก็บไม่ได้

1.2 คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายเชื่อ โดยถือว่าการขายเชื่อสัมพันธ์โดยตรงกับลูกหนี้ ส่วนการขายเงินสดไม่ได้ก่อให้เกิดลูกหนี้แต่อย่างใด

2. คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ โดยการวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ภารกิจจะสามารถประมาณอัตราร้อยละของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้ต่อยอดลูกหนี้ที่คงค้างอยู่ได้ดังนี้

2.1 คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ โดยถือว่าอัตราส่วนของจำนวนหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทั้งหมดจะคงที่

2.2 คำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้จำแนกตามอายุของหนี้ที่ค้างชำระ ลูกหนี้กลุ่มที่ค้างชำระนานจะนำมาคำนวณหาจำนวนหนี้สงสัยจะสูญด้วยอัตราร้อยละที่สูงกว่าลูกหนี้ที่เริ่มค้างชำระเกินกำหนด โดยถือว่าลูกหนี้ที่ค้างชำระนานจะมีโอกาสไม่ชำระหนี้มากกว่าลูกหนี้ที่เริ่มเกิดขึ้น

3. คำนวณโดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย และจะรวมเฉพาะรายที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้เท่านั้นเป็นหนี้สงสัยจะสูญ วิธีนี้อาจจะกระทำได้ยากในทางธุรกิจที่มีลูกหนี้จำนวนมาก

การตัดจำหน่ายหนี้สูญ

เมื่อมีการทวงถามหนี้จากลูกหนี้จนถึงที่สุดแล้วลูกหนี้ก็ยังไม่ชำระหนี้และกิจการได้มีการดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายภาษีอากรแล้ว ให้กิจการตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นสูญ โดยเดบิตบัญชีหนี้สูญและเครดิตบัญชีลูกหนี้ และในขณะเดียวกัน ก็ให้ลดจำนวนค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญด้วยจำนวนเดียวกัน โดยเดบิตบัญชีค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ และเครดิตบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ

ในกรณีที่กิจการต้องการตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นสูญ เมื่อคาดหมายได้ค่อนข้างแน่นอนว่าจะไม่ได้รับชำระหนี้และยังตัดจำหน่ายตามกฎหมายภาษีอากรไม่ได้ อาจจะเป็นการสมควรที่จะตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นสูญ โดยการลดจำนวนลูกหนี้ลงพร้อมกับจำนวนค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ อย่างไรก็ตาม มีผู้โต้แย้งว่าถ้าไม่อาจตัดเป็นหนี้สูญได้อย่างแท้จริงแล้วก็ไม่ควรตัดจำหน่ายจากบัญชี ควรจะให้คงอยู่ที่บัญชีลูกหนี้และบัญชีค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญเช่นเดิม เพราะแม้จะคงอยู่ก็มิได้ทำให้ลูกหนี้สุทธิแสดงมูลค่าเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็มีผู้โต้แย้งว่าถ้าหากยังคงให้มีอยู่ในบัญชี และสะสมเป็นเวลานานจะทำให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติทางการบัญชี เพราะมีจำนวนมาก

กระทรวงการคลัง (2534 : ฉบับที่ 186) ได้ออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ สรุปได้ดังนี้

หนี้สูญที่จะจำหน่ายจากบัญชีลูกหนี้ต้องเป็นหนี้ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นหนี้จากการประกอบกิจการหรือเนื่องจากการประกอบกิจการ หรือหนี้ที่รวบรวมเป็นเงินได้ในการค้าส่วนกำไรสุทธิ ทั้งนี้ ไม่รวมหนี้ที่ผู้เป็น หรือเคยเป็นกรรมการหรือหุ้นส่วน

ผู้จัดการเป็นลูกหนี้ ไม่ว่าจะหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนหรือในขณะที่ผู้หนี้เป็นกรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการ

2. ต้องเป็นหนี้ที่ยังไม่ขาดอายุความและมีหลักฐาน โดยชัดเจนที่สามารถฟ้องลูกหนี้ได้ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนเกิน 500,000 บาทขึ้นไป ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ให้ติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ตามสมควรแก่กรณี โดยมีหลักฐานการติดตามทวงถามอย่างชัดเจนและไม่ได้รับชำระหนี้ โดยปรากฏว่า

1.1.1 ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย เป็นคนสาบสูญ หรือมีหลักฐานว่าหายสาบสูญไป และไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

1.1.2 ลูกหนี้เลิกกิจการ และมีหนี้ของเจ้าหนี้อื่นมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้อยู่ในลำดับก่อนเป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้

1.2 ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีแพ่งหรือได้ยื่นคำขอเจียหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นฟ้องในคดีแพ่ง และในกรณีนั้น ๆ ได้มีคำสั่งหรือคำสั่งของศาลแล้วแต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้ หรือ

1.3 ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายหรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้น ๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้นั้น หรือลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย และได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว

2. การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนไม่เกิน 500,000 บาท ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ได้ดำเนินการตามข้อ 1.1 แล้ว

2.2 ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีแพ่งและศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนั้นแล้วหรือได้ยื่นคำขอเจียหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นฟ้องในคดีแพ่งและศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนั้นแล้ว หรือ

2.3 ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายและศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนั้นแล้ว หรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และศาลได้มีคำสั่งรับคำขอรับชำระหนี้แล้วในกรณีตาม 1.2 หรือ 1.3 กรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้เป็นเจ้าหนี้ต้องมีคำสั่งอนุมัติให้จำหน่ายหนี้หนี้เป็นหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

3. การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของธนาคาร หรือบริษัทเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนไม่เกิน 200,000 บาท ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 หรือข้อ 2 ถ้าปรากฏว่าได้มีหลักฐานการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ตามสมควรแก่กรณีแล้วแต่ไม่ได้รับชำระหนี้ และหากจะฟ้องลูกหนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายไม่คุ้มกับหนี้ที่จะได้รับชำระ

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับสำหรับการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลอื่นที่มีใช้ธนาคารหรือบริษัทเงินทุนดังกล่าว ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนไม่เกิน 100,000 บาทด้วย

4. การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงิน ในส่วนของหนี้ที่เจ้าหนีดังกล่าวได้ปลดหนี้ให้ลูกหนี้ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2546 อันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุง โครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 ข้อ 2 หรือข้อ 3 (กระทรวงการคลัง, 2546 : ฉบับที่ 242)

5. การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ในส่วนที่ได้ปลดหนี้หรือประนอมหนี้ให้ลูกหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 ข้อ 2 หรือข้อ 3 (กระทรวงการคลัง, 2541 : ฉบับที่ 216)

6. การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของเจ้าหนี้อื่น ในส่วนของหนี้ ที่ได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้อันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของเจ้าหนี้อื่น ซึ่งได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยนำหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดมาใช้โดยอนุโลม ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 ข้อ 2 หรือข้อ 3 ทั้งนี้ เฉพาะการปลดหนี้ที่ได้กระทำในระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2546 (กระทรวงการคลัง, 2546 : ฉบับที่ 242)

7. การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของสถาบันการเงินในส่วนของหนี้ที่เป็นลูกหนี้จัดชั้นสูญและลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญที่ได้กั้นเงินสำรองครบร้อยละ 100 ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด สำหรับหนี้ในส่วนที่ได้กั้นเงินสำรองไว้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 ข้อ 2 หรือข้อ 3 โดย (กระทรวงการคลัง, 2542 : ฉบับที่ 221)

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2546 : ประกาศ) ได้กล่าวถึงการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ และการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ไว้ในประกาศเรื่อง สินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสิน

ทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ของบริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ สรุปได้ดังนี้

บริษัทจะต้องกันเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นแต่ละประเภทตามอัตราและหลักเกณฑ์ดังนี้

1. สินทรัพย์จัดชั้นสูญต่อไปนี้นำตัดออกจากบัญชี

1.1 สิทธิเรียกร้องซึ่งได้ปฏิบัติโดยสมควรเพื่อให้ได้รับชำระหนี้แต่ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว โดยพิจารณาดังนี้

1.1.1 ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย เป็นคนสาบสูญ ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

1.1.2 ลูกหนี้เลิกกิจการ และมีหนี้ของเจ้าหนี้อย่างอื่นมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้อยู่ในลำดับก่อนเป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้

1.1.3 บริษัทได้ฟ้องลูกหนี้ ได้มีคำบังคับของศาลแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

1) สิทธิเรียกร้องซึ่งตามพฤติการณ์ไม่อาจเรียกให้ชำระหนี้ได้

2) สินทรัพย์อื่นซึ่งชำรุด เสียหาย หรือหมดราคา

3) ส่วนสูญเสียนี่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2. สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ ให้กันเงินสำรองในอัตราร้อยละ 100

2.1 ลูกหนี้ค้างชำระเป็นเวลารวมกันเกิน 12 เดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ

2.2 อสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาจากการชำระหนี้เฉพาะส่วนที่เป็นผลต่างของราคาตามบัญชีที่สูงกว่ามูลค่าที่ได้จากการประเมินราคา ไว้ไม่เกิน 12 เดือน

2.3 สินทรัพย์อื่นเฉพาะส่วนที่เป็นผลต่างของราคาตามบัญชีที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรม หรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน

2.4 ลูกหนี้เงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์เฉพาะส่วนที่เป็นผลต่างของยอดหนี้ที่สูงกว่าหลักประกัน

2.5 สินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องที่คาดว่าจะเรียกคืนไม่ได้ทั้งจำนวน

2.6 ส่วนสูญเสียนี่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2.7 มีเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้นจะเรียกคืนไม่ได้ทั้งจำนวน

3. สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ ให้กันเงินสำรองในอัตรา
ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

- 3.1 ลูกหนี้ค้างชำระเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 6 เดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ
- 3.2 ลูกหนี้ที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว
- 3.3 ลูกหนี้ที่หยุดดำเนินกิจการหรือเลิกกิจการ หรืออยู่ระหว่างชำระบัญชี
- 3.4 ลูกหนี้ที่ประวิงการชำระหนี้ เพื่อมิให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้
- 3.5 ลูกหนี้ที่บริษัทติดต่อไม่ได้
- 3.6 ลูกหนี้ที่ไม่ปรากฏธุรกิจแน่ชัด
- 3.7 บริษัทได้ยื่นคำขอเจดีย์ทรัพย์ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นฟ้อง
- 3.8 สินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องที่คาดว่าจะเรียกให้ชำระคืนไม่ได้ครบถ้วน
- 3.9 มีเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้นคาดว่าจะเรียกคืน

ไม่ได้ครบถ้วน

4. สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐานตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ ให้กันเงินสำรอง
ในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20

- 4.1 ลูกหนี้ค้างชำระเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 3 เดือนนับแต่วันถึงกำหนด
ชำระ
- 4.2 มีเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้นมีปัญหาในการเรียก
ให้ชำระคืน

5. สินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษหรือสินทรัพย์จัดชั้นควรระวังเป็นพิเศษตาม
เกณฑ์ต่อไปนี้ ให้กันเงินสำรองในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2

6. สินทรัพย์จัดชั้นปกติตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ ให้กันเงินสำรองในอัตราไม่
ต่ำกว่าร้อยละ 1

- 6.1 ลูกหนี้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้
- 6.2 ลูกหนี้อื่นที่ไม่เข้าข่ายเป็นลูกหนี้จัดชั้นสูญสงสัยจะสูญ สงสัย ต่ำกว่ามาตรฐานแล้ว

ฐานแล้ว

7. ให้บริษัทจัดชั้นเงินให้สินเชื่อ โดยพิจารณาเป็นรายบัญชี ไม่ต้องพิจารณาจัดชั้นเป็น
กลุ่มลูกหนี้

8. ลูกหนี้ที่มีหนังสือยืนยันการตรวจรับงานจากนายราชการตามระเบียบของหน่วย
ราชการนั้นที่มีระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือนนับแต่วันตรวจรับงาน เงินให้สินเชื่อส่วนที่มีหนังสือยืนยัน
นั้นให้ถือเป็นสินทรัพย์จัดชั้นปกติ

9. ลูกหนี้เงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ ให้ถือเป็นลูกหนี้ที่ไม่ต้องจัดชั้น และไม่ต้องกันเงินสำรอง

จากบทความของ อมรศักดิ์ วงศ์พัฒนาสิน (2542) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การจำหน่ายหนี้สูญของธุรกิจที่ประกอบการเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม สรุปได้ดังนี้

1. หนี้สูญที่จะตัดจำหน่ายได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการ ได้ออกใบกำกับภาษีและยื่นเสียภาษีขายแล้ว

2. จำกัดเฉพาะกรณีที่ออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปเท่านั้น

3. จำกัดเฉพาะลูกหนี้ที่มีใ้ยื่นขอคืนภาษีซื้อเท่านั้น

4. สำหรับกรณีที่เป็นการปลดหนี้หรือประนอมหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย (ใหม่) และกรณีการปลดหนี้จากการปรับโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่กระทำในช่วง 1 มกราคม 2541- 31 ธันวาคม 2542 กรมสรรพากรจะอนุโลมให้ตัดเป็นหนี้สูญได้ทันทีในเดือนภาษีที่ศาลได้มีคำสั่งประทับรับฟ้อง หรือเห็นชอบแผนฟื้นฟูดังกล่าว

จากทฤษฎีวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

หน่วยงานที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เกี่ยวกับการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ และการตัดจำหน่ายหนี้สูญคือ

1. กระทรวงการคลัง

2. สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

3. ธนาคารแห่งประเทศไทย

หนี้สงสัยจะสูญ เป็นจำนวนหนี้ที่คาดว่าจะไม่ได้รับเงิน มีวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน 3 วิธีคือ

1. คำนวณเป็นร้อยละของยอดขาย วิธีนี้ กิจการจะต้องวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บไม่ได้ เทียบเป็นอัตราส่วนกับยอดขายรวมหรือยอดขายเชื่อ

2. คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ โดยการวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่านมา กิจการจะสามารถประมาณอัตราร้อยละของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้จากยอดลูกหนี้ทั้งหมด หรือแยกตามอายุหนี้ก็ได้ ตามความเหมาะสม

3. คำนวณโดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย และจะรวมเฉพาะรายที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้เท่านั้นเป็นหนี้สงสัยจะสูญ

การตัดจำหน่ายหนี้สูญ จะต้องเป็นลูกหนี้ของกิจการซึ่งเกิดจากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุด โดยแสดงหลักฐานที่ชัดเจน ถ้ามีคดีฟ้องร้องก็ต้องดำเนินคดีจนถึงที่สุดแล้ว และลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้

2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ และเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

บุญเขื่อน สายแสงทอง (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการด้านการเงินและบัญชีของธุรกิจ” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการด้านการเงิน – บัญชี และเปรียบเทียบแนวทางการจัดการด้านการเงินและบัญชีของอุตสาหกรรมผลิตเครื่องปรับอากาศที่มีอัตราผลตอบแทนสูงกับที่มีอัตราผลตอบแทนต่ำ

ผลการวิจัยพบลักษณะแนวทางการดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีของสถานประกอบการผลิตเครื่องปรับอากาศส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน มีเพียงบางแนวทางการดำเนินงานบางแนวที่มีความแตกต่างกัน ระหว่างสถานประกอบการที่มีอัตราผลตอบแทนสูงกับสถานประกอบการที่มีอัตราผลตอบแทนต่ำ ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อการกู้หนี้ยืมสินระยะยาวการใช้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อจ่ายชำระดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายในการผลิตเครื่องปรับอากาศ การให้ความสำคัญต่อรายงานการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การควบคุมภายในโดยใช้คู่มือการปฏิบัติงาน การใช้แบบฟอร์มทางบัญชี การจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บริหาร การจัดทำหมวดหมู่และให้เลขที่บัญชี และการจัดให้มีการตรวจสอบเป็นครั้งคราวและยังพบว่าสถานประกอบการที่มีอัตราผลตอบแทนสูง มีการจัดทำงบประมาณล่วงหน้าเพื่อใช้เป็นแนวทางควบคุมค่าใช้จ่ายและสภาพคล่องทางการเงินมากกว่าสถานประกอบการผลิตเครื่องปรับอากาศที่มีอัตราผลตอบแทนต่ำ

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายการบัญชี สรุปได้ว่าการกำหนดนโยบายการบัญชานั้น ไม่ว่าจะ เป็นนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับเรื่องใด เช่น สินค้าคงเหลือ ค่าเผื่อหนี้สูญ การรับรู้รายได้ เป็นต้น ธุรกิจจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป เพื่อนำเสนอฝ่ายบริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง หากได้กำหนดนโยบายการบัญชีได้ถูกต้องเหมาะสมแล้ว จะส่งผลให้การจัดการด้านการเงินและบัญชีของธุรกิจนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการดำเนินธุรกิจ ส่งผลให้ธุรกิจประสบความสำเร็จในที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นวิจัยแบบสำรวจ (Survey Reserch) โดยศึกษาจากเอกสาร ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างเพื่อสำรวจ โดยมีขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

1.1 ประชากร (Population)

จากเอกสารรายชื่อบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งรวบรวมโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้รวบรวมจำนวนของบริษัทไว้ทั้งสิ้น 396 บริษัท จำนวนดังกล่าวประกอบด้วยหมวดอุตสาหกรรม 31 หมวด ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาข้อมูลจำนวน 20 หมวดอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้ความหลากหลายของข้อมูล และสามารถวิเคราะห์ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างของแต่ละหมวดอุตสาหกรรมได้ จำนวนยอดรวมบริษัทแยกตามหมวดอุตสาหกรรมทั้งสิ้น จำแนกได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงยอดรวมบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนก
รายหมวดอุตสาหกรรม

ลำดับที่	หมวดอุตสาหกรรม	ยอดรวมบริษัท	จำนวนที่ต้องการศึกษา
1	ธุรกิจการเกษตร	20	20
2	ธนาคาร	14	14
3	วัสดุก่อสร้างและตกแต่ง	17	17

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	หมวดอุตสาหกรรม	ยอดรวมบริษัท	จำนวนที่ต้องการศึกษา
4	เคมีภัณฑ์และพลาสติก	11	11
5	พาณิชย์	14	14
6	สื่อสาร	13	13
7	เครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์	12	12
8	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	8	8
9	พลังงาน	9	9
10	บันเทิงและสันทนาการ	13	13
11	เงินทุนหลักทรัพย์	27	27
12	อาหารและเครื่องดื่ม	23	23
13	การแพทย์	11	11
14	โรงแรมและบริการท่องเที่ยว	10	-
15	ของใช้ในครัวเรือน	7	-
16	ประกันชีวิตและประกันภัย	21	21
17	REHABCO	53	-
18	อัญมณีและเครื่องประดับ	2	-
19	เครื่องมือและเครื่องจักร	2	2
20	เหมืองแร่	1	-
21	บรรจุภัณฑ์	13	13
22	เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง	2	2
23	การพิมพ์และสิ่งพิมพ์	8	8
24	บริการเฉพาะกิจ	2	-
25	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	29	29
26	เชื้อกระดาษและกระดาษ	3	-
27	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	24	-
28	ขนส่ง	8	-
29	ยานพาหนะและอุปกรณ์	9	9
30	คลังสินค้าและไซโล	5	-

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	หมวดอุตสาหกรรม	ยอดรวมบริษัท	จำนวนที่ต้องการศึกษา
31	อื่น ๆ	5	-
	รวม	396	276

1.2 ขนาดตัวอย่าง (Sample Size)

การสร้างกรอบเลือกตัวอย่าง จากประชากรที่ต้องการศึกษาทั้งหมดจำนวน 276 บริษัท 20 หมวดอุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างที่จะทำการศึกษาทั้งสิ้น จำนวนร้อยละ 31 ของประชากรทั้งหมด โดยไม่แยกตามหมวดอุตสาหกรรมซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 86 บริษัท

1.3 วิธีการคัดเลือกตัวอย่าง (Sampling Method)

การคัดเลือกบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้ใช้การเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ทุกบริษัทมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสิ่งตัวอย่างเท่าเทียมกัน บนพื้นฐานของทฤษฎีความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุการณ์ มีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1.3.1 ทำบัญชีประชากร โดยกำหนดหมายเลขกำกับแต่ละบริษัทจากหมายเลข 1-276

1.3.2 กำหนดขนาดของบริษัทที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล คือร้อยละ 31 โดยคัดจำนวน 86 บริษัท

1.3.3 เลือกตัวอย่างโดยวิธีจับฉลาก คือนำรายชื่อบริษัทมาเขียนหมายเลขกำกับแต่ละบริษัทในแผ่นกระดาษแล้วนำมารวมกัน จากนั้นจึงทำการหยิบหมายเลขบริษัท แล้วทำการค้นหาและศึกษารายงานประจำปีสำหรับปี 2545 ของบริษัทที่หยิบได้จาก Internet หากศึกษาแล้วได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยก็จะนับเป็นจำนวนที่ได้ แต่ถ้าหากหยิบและศึกษาข้อมูลแล้วไม่ได้ข้อมูลตามต้องการก็จะคืนที่ แล้วทำการหยิบใหม่ ทำแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนได้ข้อมูลครบ 86 บริษัท

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้จัดทำขึ้นตามวัตถุประสงค์และประเด็นในกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ 2 อย่าง ดังนี้

2.1.1 รายงานประจำปี สำหรับปี 2545 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.1.2 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ใช้สำหรับสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากบริษัทตัวอย่างที่แสดงข้อมูล ไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในรายงานประจำปี 2545 ให้บริษัทเหล่านั้นตอบคำถามแล้วส่งกลับ มีข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญของบริษัท รวม 7 ข้อ ตัวอย่างเครื่องมือ ได้ถูกแนบมาในส่วนถัดไป

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และดาวน์โหลดข้อมูลรายงานประจำปี สำหรับปี 2545 จาก Internet

2.2.2 ศึกษามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 สร้างตารางแสดงข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ และแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.4 นำตารางแสดงข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ และแบบสอบถามมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

2.2.5 จัดทำตารางแสดงข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากรายงานประจำปี 2545 และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษานโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของบริษัทที่ประกอบกิจการซื้อขาย บริการ และผลิตสินค้า จำนวน 20 หมวดอุตสาหกรรม 86 บริษัท จากรายงานประจำปี สำหรับปี 2545 ซึ่งได้ข้อมูลมาจาก Internet และจากแบบสอบถาม

3.2 ศึกษามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.3 นำข้อมูลที่ได้บันทึกในตารางบันทึกข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี และจากแบบสอบถามได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้อัตราร้อยละ และจากการอ่านแล้วสังเกต เพื่อดูความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างกัน ของการเลือกใช้นโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนี้

4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคล้ายคลึง หรือความแตกต่าง ของการเลือกใช้นโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคล้ายคลึง หรือความแตกต่าง ของการเลือกใช้นโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่างหมวดอุตสาหกรรม

4.3 สรุปนโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากรายและหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ และหลักการตัดจำหน่ายหนี้สูญ และเพื่อวิเคราะห์ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่าง ของการเลือกใช้นโยบายการบัญชีดังกล่าว ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน และต่างหมวดอุตสาหกรรม โดยเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแยกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนประชากรตัวอย่างแยกหมวดอุตสาหกรรม

ตอนที่ 2 ข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญของทุกบริษัท

ตอนที่ 3 การประมาณหนี้สงสัยจะสูญของบริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันและต่าง
หมวดอุตสาหกรรม

ตอนที่ 4 หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญของบริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน
และต่างหมวดอุตสาหกรรม

ตอนที่ 5 นโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยรายและ
หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย

ตอนที่ 1 จำนวนประชากรตัวอย่างแยกหมวดอุตสาหกรรม

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างไว้เป็นจำนวน 86 บริษัท จาก 20
หมวดอุตสาหกรรม เลือกตัวอย่างโดยวิธีจับฉลาก คัดเลือกบริษัทที่สามารถค้นคว้าข้อมูลได้จากราย
งานประจำปี สำหรับปี 2545 และแบบสอบถามเพิ่มเติม จำนวนร้อยละของประชากรแสดงดังตาราง
ที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของประชากรตัวอย่าง

ลำดับที่	หมวดอุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1	ธุรกิจการเกษตร	3	3.48
2	ธนาคาร	7	8.13
3	วัสดุก่อสร้างและตกแต่ง	6	6.98
4	พาณิชย์	6	6.98
5	สื่อสาร	5	5.81
6	เครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์	9	10.46
7	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	2	2.33
8	พลังงาน	5	5.81
9	บันเทิงและสันทนาการ	6	6.98
10	เงินทุนหลักทรัพย์	6	6.98
11	อาหารและเครื่องดื่ม	5	5.81
12	การแพทย์	4	4.65
13	ประกันชีวิตและประกันภัย	5	5.81
14	เครื่องมือและเครื่องจักร	2	2.33
15	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	6	6.98
16	เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง	1	1.16
17	ยานพาหนะและอุปกรณ์	2	2.33
18	บรรจุภัณฑ์	2	2.33
19	เคมีภัณฑ์และพลาสติก	2	2.33
20	การพิมพ์และสิ่งพิมพ์	2	2.33
	รวม	86	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าหมวดอุตสาหกรรมที่สามารถหาข้อมูลได้มากที่สุดคือ หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ คิดเป็นอัตราร้อยละ 10.46 รองลงมาคือหมวดธนาคาร คิดเป็นอัตราร้อยละ 8.13 และหมวดอุตสาหกรรมที่หาข้อมูลได้น้อยที่สุดคือ หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.16

ตอนที่ 2 ข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญของทุกบริษัท

ข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ผู้วิจัยได้สรุปเป็น 3 เรื่อง เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ การประมาณหนี้สงสัยจะสูญ หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ และนโยบายการบริหารลูกหนี้ ซึ่งได้แสดงข้อมูลของทุกบริษัทที่ทำการสำรวจ โดยแยกตามหมวดอุตสาหกรรมดังตารางที่ 4.2

จากตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลของทุกบริษัท ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา มีข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ การจัดชั้นลูกหนี้ การกำหนดอัตราร้อยละสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ และนโยบายการบริหารลูกหนี้ เป็นรายบริษัททุกบริษัททุกหมวดอุตสาหกรรม รวมทั้งหมด 20 หมวดอุตสาหกรรม 86 บริษัท ข้อมูลทั้งหมดได้มาจากการศึกษารายงานประจำปี สำหรับปี 2545 และแบบสอบถามเพิ่มเติม โดยภาพรวมจะเห็นว่าบางบริษัทได้แสดงข้อมูลไว้ไม่ครบถ้วน ซึ่งข้อมูลที่ขาดหายไปคือ การจัดชั้นลูกหนี้และอัตราสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เหตุผลที่บริษัทไม่แสดงข้อมูลดังกล่าวคือ บริษัทถือว่าเป็นความลับของบริษัทไม่ควรเปิดเผย และบริษัทไม่เคยมีปัญหาเรื่องการชำระหนี้ของลูกหนี้ จึงไม่มีการจัดชั้นลูกหนี้และตั้งอัตราสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้

ตอนที่ 3 การประมาณหนี้สงสัยจะสูญของบริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันและต่างหมวดอุตสาหกรรม

การประมาณหนี้สงสัยจะสูญ ผู้วิจัยได้สรุปเป็น 2 ประเด็น คือวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการจัดชั้นลูกหนี้ ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราร้อยละแยกตามหมวดอุตสาหกรรมและวิเคราะห์รวมทุกบริษัท แสดงข้อมูลดังตารางที่ 4.3 ตารางที่ 4.4 ตารางที่ 4.5 และตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.3 แสดงร้อยละของวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญแยกหมวดอุตสาหกรรม

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดธุรกิจการเกษตร		
คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายรวม	1	33.33
ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	2	66.67
รวม	3	100
หมวดธนาคาร		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	7	100
รวม	7	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง		
จำนวน โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	6	100
รวม	6	100
หมวดพาณิชย		
จำนวน โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	5	83.33
ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	1	16.67
รวม	6	100
หมวดสื่อสาร		
จำนวน โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	5	100
รวม	5	100
หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์		
จำนวน โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	7	77.78
ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	2	22.22
รวม	9	100
หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์		
จำนวน โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	2	100
รวม	2	100
หมวดพลังงาน		
จำนวน โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	3	60
ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	2	40
รวม	5	100
หมวดบันเทิงและสันทนาการ		
จำนวน โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	4	66.67
ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	2	33.33
รวม	6	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดเงินทุนหลักทรัพย์		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	5	83.33
ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	1	16.67
รวม	6	100
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	5	100
รวม	5	100
หมวดการแพทย์		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	3	75
ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	1	25
รวม	4	100
หมวดประกันชีวิตและประกันภัย		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	5	100
รวม	5	100
หมวดเครื่องมือและเครื่องจักร		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	2	100
รวม	2	100
หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	5	83.33
ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	1	16.67
รวม	6	100
หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	1	100
รวม	1	100
หมวดยานพาหนะและอุปกรณ์		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	2	100
รวม	2	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดบรรจุกัณฑ์		
คำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	1	50
คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ทั้งหมด	1	50
รวม	2	100
หมวดเคมีภัณฑ์และพลาสติก		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	2	100
รวม	2	100
หมวดการพิมพ์และสิ่งพิมพ์		
คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	1	50
คำนวณ โดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย	1	50
รวม	2	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่าการเลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญของหมวดอุตสาหกรรมต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 มี 10 หมวดอุตสาหกรรมที่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญทุกบริษัท โดยเลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญเหมือนกันเพียงวิธีเดียวคือ คำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ ได้แก่หมวดธนาคาร หมวดวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง หมวดสื่อสาร หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดประกันชีวิตและประกันภัย หมวดเครื่องมือและเครื่องจักร หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง หมวดยานพาหนะและอุปกรณ์ และหมวดเคมีภัณฑ์และพลาสติก กลุ่มที่ 2 มี 8 หมวดอุตสาหกรรมที่มีทั้งประมาณหนี้สงสัยจะสูญและไม่ประมาณหนี้สงสัยจะสูญ ได้แก่ หมวดธุรกิจการเกษตร หมวดพาณิชย์ หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ หมวดพลังงาน หมวดบันเทิงและสันทนาการ หมวดเงินทุนหลักทรัพย์ หมวดการแพทย์ และหมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ สำหรับบริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเหล่านี้ ที่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ จะเลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่เหมือนกันคือ คำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ ยกเว้นหมวดธุรกิจการเกษตร ที่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญวิธีอื่นคือ คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายรวม กลุ่มที่ 3 มี 2 หมวดอุตสาหกรรมที่เลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญมากกว่า 1 วิธี คือหมวดบรรจุกัณฑ์คำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ และคำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ทั้งหมด หมวด

การพิมพ์และสิ่งพิมพ์ จำนวนโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ และจำนวนโดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันส่วนใหญ่จะเลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่คล้ายคลึงกัน และวิธีที่นิยมใช้มากที่สุดคือ จำนวน โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ มีเพียงส่วนน้อยที่เลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.4 แสดงร้อยละของวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญรวมทุกบริษัท

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนเป็นร้อยละของยอดขายรวม	1	1.16
จำนวนเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ทั้งหมด	1	1.16
จำนวนโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	71	82.56
จำนวน โดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย	1	1.16
ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ	12	13.96
รวม	86	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่บริษัทเลือกใช้มากที่สุดคือ จำนวน โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ มีจำนวน 71 บริษัท คิดเป็นอัตราร้อยละ 82.56 ส่วนวิธีที่เลือกน้อยที่สุดคือ จำนวนเป็นร้อยละของยอดขายรวม จำนวนเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ทั้งหมด และจำนวน โดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย โดยมีบริษัทที่เลือกใช้วิธีการดังกล่าวเพียงอัตราร้อยละ 1.16 และมีบริษัทอยู่จำนวนหนึ่งคิดเป็นอัตราร้อยละ 13.96 ที่ไม่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ

ตารางที่ 4.5 แสดงร้อยละของการจัดชั้นลูกหนี้แยกหมวดอุตสาหกรรม

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดธุรกิจการเกษตร		
วิธีที่ 1 ไม่เกิน 3 เดือน	1	33.33
มากกว่า 3 เดือน		
วิธีที่ 2 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	2	66.67
รวม	3	100
หมวดธนาคาร		
วิธีที่ 1 จัดชั้นปกติ	7	100
จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ		
จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน		
จัดชั้นสงสัย		
จัดชั้นสงสัยจะสูญ		
รวม	7	100
หมวดวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง		
วิธีที่ 1 ปัจจุบันถึง 30 วัน	1	16.66
มากกว่า 30 วันถึง 60 วัน		
มากกว่า 60 วันถึง 90 วัน		
มากกว่า 90 วัน		
วิธีที่ 2 ระหว่าง 1-180 วัน	1	16.67
ระหว่าง 181-360 วัน		
มากกว่า 1 ปี		
วิธีที่ 3 เกินกำหนด 120 วัน	1	16.67
เกินกำหนด 180 วัน		
วิธีที่ 4 มากกว่า 3 ถึง 6 เดือน	2	33.33
มากกว่า 6 ถึง 12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 5 มากกว่า 1 ปีขึ้นไป	1	16.67
รวม	6	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดพาณิชย์		
วิธีที่ 1 มากกว่า 3 เดือนถึง 6 เดือน	2	33.33
มากกว่า 6 เดือนถึง 12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 2 ไม่เกิน 3 เดือน	1	16.67
มากกว่า 3 เดือนถึง 6 เดือน		
มากกว่า 6 เดือนถึง 12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 3 1-3 เดือน	1	16.67
4-6 เดือน		
7-12 เดือน		
เกินกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 4 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	2	33.33
รวม	6	100
หมวดสื่อสาร		
วิธีที่ 1 ไม่เกิน 3 เดือน	3	60
มากกว่า 3 เดือนถึง 6 เดือน		
มากกว่า 6 เดือนถึง 12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 2 90-180 วัน	1	20
181-365 วัน		
1-2 ปี		
มากกว่า 2 ปี		
วิธีที่ 3 ค้าง 60 วัน	1	20
ค้าง 90 วัน		
มากกว่า 90 วัน		
รวม	5	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์		
วิธีที่ 1 น้อยกว่า 6 เดือน	1	11.11
มากกว่า 6 เดือน		
มากกว่า 12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 2 น้อยกว่า 3 เดือน	1	11.11
4-6 เดือน		
7-9 เดือน		
10-12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 3 น้อยกว่า 91 วัน	1	11.11
91-180 วัน		
181-360 วัน		
เกิน 1 ปี		
วิธีที่ 4 ไม่เกิน 3 เดือน	2	22.22
มากกว่า 3 เดือนถึง 6 เดือน		
มากกว่า 6 เดือนถึง 12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 5 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	4	44.45
รวม	9	100
หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์		
วิธีที่ 1 มากกว่า 3 เดือนถึง 6 เดือน	1	50
มากกว่า 6 เดือนถึง 9 เดือน		
มากกว่า 9 เดือนถึง 12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 2 ค้าง 3-12 เดือน	1	50
รวม	2	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดพลังงาน		
วิธีที่ 1 ไม่เกิน 3 เดือน	2	40
มากกว่า 3 เดือนถึง 6 เดือน		
มากกว่า 6 เดือนถึง 12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 2 1-3 เดือน	1	20
มากกว่า 3 เดือน		
วิธีที่ 3 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	2	40
รวม	5	100
หมวดบันเทิงและสันทนาการ		
วิธีที่ 1 1-3 เดือน	2	33.33
3-6 เดือน		
6-12 เดือน		
เกิน 1 ปี		
วิธีที่ 2 1-30 วัน	1	16.67
31-60 วัน		
61-90 วัน		
91-120 วัน		
120 วันขึ้นไป		
วิธีที่ 3 3-6 เดือน	1	16.67
6-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 4 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	2	33.33
รวม	6	100
หมวดเงินทุนหลักทรัพย์		
วิธีที่ 1 ค้าง 1 เดือน	1	16.66
ค้าง 2 เดือน		
ค้าง 3 เดือน		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีที่ 2 มากกว่า 3-5 เดือน	1	16.66
มากกว่า 5-9 เดือน		
มากกว่า 9 เดือนถึง 1 ปี		
มากกว่า 1 ปี		
วิธีที่ 3 0-1 เดือน	1	16.67
2-3 เดือน		
4-6 เดือน		
7-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 4 ชั้นปกติ	1	16.67
ชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน		
ชั้นสงสัยจะสูญ		
วิธีที่ 5 ไม่เกิน 3 เดือน	1	16.67
3-6 เดือน		
6-12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 6 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	1	16.67
รวม	6	100
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม		
วิธีที่ 1 เกิน 180 วัน	1	20
เกิน 270 วัน		
เกิน 360 วัน		
วิธีที่ 2 น้อยกว่า 90 วัน	1	20
เกิน 91-180 วัน		
เกิน 181-365 วัน		
เกิน 365 วัน		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีที่ 3 ไม่เกิน 3 เดือน	1	20
3-6 เดือน		
6-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 4 1-60 วัน	1	20
61-120 วัน		
120 วันขึ้นไป		
วิธีที่ 5 เกิน 1 เดือน	1	20
เกิน 2 เดือน		
เกิน 3 เดือน		
เกิน 4 เดือน		
เกิน 6 เดือน		
มากกว่า 9 เดือน		
รวม	5	100
หมวดการแพทย์		
วิธีที่ 1 1-30 วัน	1	25
31-60 วัน		
61-90 วัน		
วิธีที่ 2 ภายใน 1 เดือน	1	25
มากกว่า 1-2 เดือน		
มากกว่า 2 เดือนถึง 1 ปี		
มากกว่า 1 ปี		
วิธีที่ 3 ไม่เกิน 3 เดือน	1	25
มากกว่า 3-6 เดือน		
มากกว่า 6-12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 4 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	1	25
รวม	4	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดประกันชีวิตและประกันภัย		
วิธีที่ 1 น้อยกว่า 3 เดือน	3	60
มากกว่า 3-6 เดือน		
มากกว่า 6-12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 2 เกิน 6-9 เดือน	1	20
เกิน 9-12 เดือน		
เกิน 12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 3 ไม่เกิน 3 เดือน	1	20
มากกว่า 3-6 เดือน		
มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป		
รวม	5	100
หมวดเครื่องมือและเครื่องจักร		
วิธีที่ 1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 เดือน	1	50
4-6 เดือน		
7-12 เดือน		
เกิน 12 เดือน		
วิธีที่ 2 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	1	50
รวม	2	100
หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์		
วิธีที่ 1 ภายใน 3 เดือน	2	33.33
3-6 เดือน		
6-12 เดือน		
เกินกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 2 ไม่เกิน 4 เดือน	1	16.67
5-12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีที่ 3 เกิน 1-30 วัน	2	33.33
เกิน 30-60 วัน		
เกิน 60-90 วัน		
เกิน 90 วันขึ้นไป		
วิธีที่ 4 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	1	16.67
รวม	6	100
หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง		
วิธีที่ 1 ไม่เกิน 3 เดือน	1	100
3-6 เดือน		
6-12 เดือน		
เกินกว่า 12 เดือน		
รวม	1	100
หมวดยานพาหนะและอุปกรณ์		
วิธีที่ 1 เกิน 3-6 เดือน	1	50
เกิน 6-12 เดือน		
เกิน 12 เดือน		
วิธีที่ 2 น้อยกว่า 3 เดือน	1	50
เกิน 3-6 เดือน		
เกิน 6-12 เดือน		
เกิน 12 เดือน		
รวม	2	100
หมวดบรรจุกภัณฑ์		
วิธีที่ 1 ไม่เกิน 6 เดือน	1	50
เกิน 6-12 เดือน		
เกิน 12 เดือน		
วิธีที่ 2 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	1	50
รวม	2	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดเคมีภัณฑ์และพลาสติก		
วิธีที่ 1 ไม่เกิน 3 เดือน	2	100
3-6 เดือน		
6-12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		
รวม	2	100
หมวดการพิมพ์และสิ่งพิมพ์		
วิธีที่ 1 ไม่เกิน 3 เดือน	1	50
3-6 เดือน		
6-9 เดือน		
9-12 เดือน		
เกินกว่า 12 เดือน		
วิธีที่ 2 ไม่เกิน 3 เดือน	1	50
6-12 เดือน		
มากกว่า 12 เดือน		
รวม	2	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่าบริษัทในแต่ละหมวดอุตสาหกรรมมีวิธีการจัดชั้นลูกหนี้ที่แตกต่างกัน โดยหมวดอุตสาหกรรมที่ใช้วิธีการจัดชั้นลูกหนี้ที่แตกต่างกันมากที่สุดคือหมวดเงินทุนหลักทรัพย์ มีวิธีการต่างกันถึง 6 วิธี รองลงมาคือหมวดวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า และคอมพิวเตอร์ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม มี 5 วิธี ส่วนหมวดอุตสาหกรรมที่จัดชั้นลูกหนี้ที่ไม่แตกต่างกันเลย โดยมีวิธีการจัดชั้นเพียง 1 วิธี คือ หมวดธนาคาร หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง หมวดเคมีภัณฑ์และพลาสติก วิธีการจัดชั้นลูกหนี้ที่หมวดอุตสาหกรรมเลือกใช้มากที่สุดคือจัดชั้นลูกหนี้เป็น 1-3 เดือน 3-6 เดือน 6-12 เดือน 12 เดือนขึ้นไป มี 13 หมวดอุตสาหกรรม ได้แก่ หมวดพาณิชย์ หมวดสื่อสาร หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ หมวดพลังงาน หมวดบันเทิงและสันทนาการ หมวดเงินทุนหลักทรัพย์ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดการแพทย์ หมวดประกันชีวิตและประกันภัย หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง หมวดยานพาหนะและอุปกรณ์ และ หมวดเคมีภัณฑ์และพลาสติก

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าบริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันจะเลือกวิธีการจัดชั้นลูกหนี้ที่แตกต่างกัน ยกเว้นหมวดธนาคาร หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง และ หมวดเคมีภัณฑ์และพลาสติก

ตารางที่ 4.6 แสดงร้อยละของการจัดชั้นลูกหนี้รวมทุกบริษัท

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีที่ 1 1-3 เดือน	2	2.32
3 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 2 จัดชั้นปกติ	7	8.13
จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ		
จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน		
จัดชั้นสงสัย		
จัดชั้นสงสัยจะสูญ		
วิธีที่ 3 0-1 เดือน	2	2.32
1-2 เดือน		
2-3 เดือน		
3 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 4 1-6 เดือน	3	3.48
6-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 5 เกินกำหนด 4 เดือน	1	1.16
เกินกำหนด 6 เดือน		
วิธีที่ 6 3-6 เดือน	6	6.97
6-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 7 12 เดือนขึ้นไป	1	1.16
วิธีที่ 8 1-3 เดือน	25	29
3-6 เดือน		
6-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 9 2 เดือน	1	1.16
3 เดือน		
3 เดือนขึ้นไป		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีที่ 10	1-3 เดือน	2	2.32
	4-6 เดือน		
	7-12 เดือน		
	12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 11	3-6 เดือน	1	1.16
	6-12 เดือน		
	1-2 ปี		
	2 ปีขึ้นไป		
วิธีที่ 12	1-3 เดือน	1	1.17
	4-6 เดือน		
	7-9 เดือน		
	10-12 เดือน		
	12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 13	3-6 เดือน	1	1.17
	6-9 เดือน		
	9-12 เดือน		
	12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 14	3-12 เดือน	1	1.17
วิธีที่ 15	1 เดือน	1	1.17
	1-2 เดือน		
	2-3 เดือน		
	3-4 เดือน		
	4 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 16	1 เดือน	1	1.17
	2 เดือน		
	3 เดือน		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีที่ 17 0-1 เดือน	1	1.17
2-3 เดือน		
4-6 เดือน		
7-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 18 จัดชั้นปกติ	1	1.17
จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน		
จัดชั้นสงสัยจะสูญ		
วิธีที่ 19 เกิน 6 เดือน	1	1.17
เกิน 9 เดือน		
เกิน 12 เดือน		
วิธีที่ 20 1-2 เดือน	1	1.17
2-4 เดือน		
4 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 21 เกิน 1 เดือน	1	1.17
เกิน 2 เดือน		
เกิน 3 เดือน		
เกิน 4 เดือน		
เกิน 6 เดือน		
เกิน 9 เดือน		
วิธีที่ 22 0-1 เดือน	1	1.17
1-2 เดือน		
2-3 เดือน		
วิธีที่ 23 0-1 เดือน	1	1.17
1-2 เดือน		
2 เดือนถึง 1 ปี		
1 ปีขึ้นไป		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีที่ 24 6-9 เดือน	1	1.17
9-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 25 0-3 เดือน	1	1.17
3-6 เดือน		
6 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 26 0-4 เดือน	1	1.17
5-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 27 1-3 เดือน	1	1.17
3-6 เดือน		
6-9 เดือน		
9-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 28 1-3 เดือน	1	1.17
6-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 29 3-5 เดือน	1	1.17
5-9 เดือน		
9-12 เดือน		
12 เดือนขึ้นไป		
วิธีที่ 30 ไม่แสดงการจัดชั้นลูกหนี้	17	19.76
รวม	86	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่าการจัดชั้นลูกหนี้ที่บริษัทเลือกใช้มากที่สุดคือวิธีที่ 8 มี 25 บริษัท คิดเป็นอัตราร้อยละ 29 จัดชั้นลูกหนี้เป็น 1-3 เดือน 3-6 เดือน 6-12 เดือน และ 12 เดือนขึ้นไป รองลงมาคือวิธีที่ 2 จัดชั้นลูกหนี้เป็น ชั้นปกติ ชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ ชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ชั้นสงสัย และ ชั้นสงสัยจะสูญ และมีบริษัทอยู่จำนวนหนึ่งที่ไม่มีการจัดชั้นลูกหนี้ เนื่องจากบริษัทมีลูกหนี้ชั้นดี เช่น ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจบริษัทไม่เคยประสบปัญหาเรื่องการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ หรือ หนี้สูญเลย จึงไม่มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดชั้นลูกหนี้

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าหมวดอุตสาหกรรมที่ต่างกันจะเลือกวิธีการจัดชั้นลูกหนี้ที่แตกต่างกัน ตามสภาพความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้ของลูกหนี้ หรือตามลักษณะของบริษัท

สำหรับอัตราร้อยละสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ มีจำนวนบริษัทที่แสดงข้อมูลไว้เพียง 34 บริษัท จากจำนวนทั้งหมด 86 บริษัท ผู้วิจัยไม่สามารถทำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราร้อยละได้ แต่ได้วิเคราะห์จากการอ่านแล้วสังเกต ปรากฏผลดังนี้

1. บริษัทจะกำหนดอัตราร้อยละสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเมื่อมีความเสี่ยงจากการไม่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้
2. การกำหนดอัตราร้อยละสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญขึ้นอยู่กับระยะเวลาค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ เมื่อลูกหนี้ค้างชำระหนี้ยาวนานขึ้น การกำหนดอัตราร้อยละสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญก็จะมากขึ้นด้วย
3. บริษัทจะตั้งอัตราร้อยละสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มร้อยละ 100 เมื่อลูกหนี้ค้างชำระเกิน 1 ปีขึ้นไป

**ตอนที่ 4 หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญของบริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน
และต่างหมวดอุตสาหกรรม**

หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราร้อยละแยกตาม
หมวดอุตสาหกรรม และวิเคราะห์รวมทุกบริษัท ดังตารางที่ 4.7 และตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.7 แสดงร้อยละของหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญแยกหมวดอุตสาหกรรม

หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดธุรกิจการเกษตร		
เกณฑ์ที่ 1 ตัดจำหน่ายร้อยละ 0.35 ของยอดขายรวมจากลูกหนี้ ของกิจการ หลังจากติดตามฟ้องร้องดำเนินคดีจนถึงที่ สุด โดยมีหลักฐานชัดเจน และไม่ได้รับชำระหนี้	1	33.33
เกณฑ์ที่ 2 ไม่มีการตัดจำหน่ายหนี้สูญ	2	66.67
รวม	3	100
หมวดธนาคาร		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดี จนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	7	100
รวม	7	100
หมวดวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดี จนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	6	100
รวม	6	100
หมวดพาณิชย์		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดี จนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	5	83.33

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ	จำนวน	ร้อยละ
เกณฑ์ที่ 2 ไม่มีการตัดจำหน่ายหนี้สูญ	1	16.67
รวม	6	100
หมวดสื่อสาร		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	4	80
เกณฑ์ที่ 2 เมื่อมีการติดตามหนี้แล้วโดยบริษัท 2 ครั้งและส่งให้บริษัทภายนอกติดตามอีก ถ้ายังไม่ได้รับชำระก็จะดำเนินการฟ้องร้องศาล เสนอผู้มีอำนาจตัดเป็นหนี้สูญ	1	20
รวม	5	100
หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	6	66.67
เกณฑ์ที่ 2 ตัดจำหน่ายจากหนี้ที่ค้างเกิน 2 ปี หลักจากติดตามทวงถาม ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	1	11.11
เกณฑ์ที่ 3 ไม่มีการตัดจำหน่ายหนี้สูญ	2	22.22
รวม	9	100
หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	2	100
รวม	2	100
หมวดพลังงาน		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	2	40

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ	จำนวน	ร้อยละ
เกณฑ์ที่ 2 ไม่มีการตัดจำหน่ายหนี้สูญ	3	60
รวม	5	100
หมวดบันเทิงและสหนาการ		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	3	50
เกณฑ์ที่ 2 บริษัทมีนโยบายในการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ที่ค้างนานเกิน 12 เดือน โดยดำเนินการทวงถามมีหลักฐานชัดเจน ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	1	16.67
เกณฑ์ที่ 3 ไม่มีการตัดจำหน่ายหนี้สูญ	2	33.33
รวม	6	100
หมวดเงินทุนหลักทรัพย์		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	4	66.66
เกณฑ์ที่ 2 ตัดหนี้สูญของลูกหนี้ที่ค้างเกิน 6 เดือน หลังจากติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน และดำเนินคดีฟ้องร้องจนคดีถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	1	16.67
เกณฑ์ที่ 3 ไม่มีการตัดจำหน่ายหนี้สูญ	1	16.67
รวม	6	100
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	5	100
รวม	5	100

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดการแพทย์		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	3	75
เกณฑ์ที่ 2 ไม่มีการตัดจำหน่ายหนี้สูญ	1	25
รวม	4	100
หมวดประกันชีวิตและประกันภัย		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	5	100
รวม	5	100
หมวดเครื่องมือและเครื่องจักร		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	2	100
รวม	2	100
หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	5	83.33
เกณฑ์ที่ 2 พิจารณาที่ให้บริษัทอื่นถือว่ามีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับคืนหรือไม่ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	1	16.67
รวม	6	100

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	1	100
รวม	1	100
หมวดยานพาหนะและอุปกรณ์		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	2	100
รวม	2	100
หมวดบรรจุภัณฑ์		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	2	100
รวม	2	100
หมวดเคมีภัณฑ์และพลาสติก		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	2	100
รวม	2	100
หมวดการพิมพ์และสิ่งพิมพ์		
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	2	100
รวม	2	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ทั้ง 20 หมวดอุตสาหกรรมใช้หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญตามกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534) ซึ่งมีรายละเอียดคือ ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถามโดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระ มีอยู่ 6 หมวดอุตสาหกรรมที่เพิ่มเติมหลักเกณฑ์อื่น ๆ เพื่อความชัดเจน และรัดกุมยิ่งขึ้น ได้แก่ หมวดธุรกิจการเกษตร หมวดสื่อสาร หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ หมวดบันเทิงและสันทนาการ หมวดเงินทุนหลักทรัพย์ และ หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ รายละเอียดของหลักเกณฑ์ที่มีการกำหนดเพิ่ม เช่น ตัดจำหน่ายร้อยละ 0.35 ของยอดขาย,เมื่อติดตามหนี้โดยบริษัท 2 ครั้งและส่งให้บริษัทภายนอกติดตามอีก ถ้ายังไม่ได้รับชำระจะฟ้องศาลเสนอผู้มีอำนาจตัดเป็นหนี้สูญ,ตัดจำหน่ายหนี้ที่ค้างเกิน 2 ปี,มีนโยบายเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ที่ค้างนานเกิน 12 เดือน,ตัดหนี้สูญของลูกหนี้ที่ค้างเกิน 6 เดือน,พิจารณาที่ให้บริษัทอื่นถือว่ามีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับคืนหรือไม่

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันจะใช้หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญที่เหมือนกัน คือปฏิบัติตามกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534) และบางหมวดอุตสาหกรรมก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์อื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อความรัดกุมยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.8 แสดงร้อยละของหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญรวมทุกบริษัท

หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ	จำนวน	ร้อยละ
เกณฑ์ที่ 1 ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	68	79.06
เกณฑ์ที่ 2 ตัดจำหน่ายร้อยละ 0.35 ของยอดขายรวมจากลูกหนี้ของกิจการ หลังจากติดตามฟ้องร้องดำเนินคดีจนถึงที่สุด โดยมีหลักฐานชัดเจน และไม่ได้รับชำระหนี้	1	1.16
เกณฑ์ที่ 3 เมื่อมีการติดตามหนี้แล้วโดยบริษัท 2 ครั้งและส่งให้บริษัทภายนอกติดตามอีก ถ้ายังไม่ได้รับชำระก็จะดำเนินการฟ้องร้องศาล เสนอผู้มีอำนาจตัดเป็นหนี้สูญ	1	1.16
เกณฑ์ที่ 4 ตัดจำหน่ายจากหนี้ที่ค้างเกิน 2 ปี หลังจากติดตามทวงถาม ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	1	1.16
เกณฑ์ที่ 5 บริษัทมีนโยบายในการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ที่ค้างนานเกิน 12 เดือน โดยดำเนินการทวงถามมีหลักฐานชัดเจน ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	1	1.17
เกณฑ์ที่ 6 ตัดหนี้สูญของลูกหนี้ที่ค้างเกิน 6 เดือน หลังจากติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน และดำเนินคดีฟ้องร้องจนคดีถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	1	1.17
เกณฑ์ที่ 7 พิจารณาที่ให้บริษัทอื่นถือว่ามีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับคืนหรือไม่ ได้ติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระหนี้	1	1.17
เกณฑ์ที่ 8 ไม่มีการตัดจำหน่ายหนี้สูญ	12	13.95
รวม	86	100

จากตารางที่ 4.8 พบว่ามีหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญที่บริษัทเลือกใช้ 8 หลักเกณฑ์ หลักเกณฑ์ที่ 1 เป็นหลักเกณฑ์ที่บริษัทเลือกใช้มากที่สุด คิดเป็นอัตราร้อยละ 79.06 โดยเป็นหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534) ซึ่งมีรายละเอียดคือ ต้องเป็นหนี้จากการดำเนินงานปกติ ได้ติดตามทวงถามโดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็ได้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดและไม่ได้รับชำระ ส่วนหลักเกณฑ์อื่น ๆ นิยมใช้กันน้อยมาก มีบริษัทอยู่จำนวนหนึ่งที่ไม่เคยตัดจำหน่ายหนี้สูญเนื่องจากบริษัทมีลูกหนี้ชั้นดี เช่น ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจบริษัทไม่เคยประสบปัญหาเรื่องการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ หรือหนี้สูญเลย จึงไม่มีนโยบายเกี่ยวกับการตัดจำหน่ายหนี้สูญ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าหมวดอุตสาหกรรมที่ต่างกันจะใช้หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญที่เหมือนกัน คือปฏิบัติตามกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534)

ตอนที่ 5 นโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากรายและ หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย

นโยบายการบริหารลูกหนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาโดยแยกหมวดอุตสาหกรรมเป็น 2 กลุ่ม จากทั้งหมด 20 หมวด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากราย ประกอบด้วย หมวดธนาคาร หมวดวัสดุ ก่อสร้างและตกแต่ง หมวดพาณิชย์ หมวดสื่อสาร หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ หมวดบันเทิงและสันทนาการ หมวดเงินทุนหลักทรัพย์ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดประกันชีวิตและประกันภัย หมวดเครื่องมือและเครื่องจักร หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง หมวดยานพาหนะและอุปกรณ์ หมวดบรรจุภัณฑ์ หมวดเคมีภัณฑ์ และพลาสติก และหมวดการพิมพ์และสิ่งพิมพ์

กลุ่มที่ 2 หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย ประกอบด้วย หมวดธุรกิจการเกษตร หมวดพลังงาน และหมวดการแพทย์

การแยกกลุ่มข้างต้น พิจารณาโดยการอ่านแล้วสังเกตข้อมูลการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ และนโยบายการบริหารลูกหนี้ของทุกหมวดอุตสาหกรรม แล้วสรุปข้อมูลดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงข้อมูลนโยบายการบริหารลูกหนี้

นโยบายการบริหารลูกหนี้	
กลุ่มที่ 1 หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากราย	กลุ่มที่ 2 หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย
1. วิจัย วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ	1. คำนึงถึงความเป็นธรรมต่อลูกค้า
2. กำหนดมาตรการในการอนุมัติสินเชื่อ	2. ทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า
3. พัฒนาฝึกอบรมด้านสินเชื่อ	3. ให้ลูกค้าโอนเงินก่อนจึงส่งมอบสินค้า
4. ติดตามสินเชื่อที่ผ่านการอนุมัติอย่างใกล้ชิด	4. คำนึงถึงความสามารถในการชำระเงิน
5. วิเคราะห์จัดอันดับความเสี่ยงของลูกค้า	5. กำหนดวงเงินสินเชื่อ และระยะเวลาเก็บหนี้
6. ประเมินฐานะการเงินของลูกหนี้และความสามารถในการชำระเงิน	6. ควบคุมการติดตามทวงถามอย่างรัดกุม
7. กระจายสินเชื่อไปยังกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ	7. มีสัญญาผูกมัดกับผู้ผลิตให้ขายสินค้าให้กับบริษัทเพียงรายเดียว
8. ทบทวนวงเงินสินเชื่อเป็นประจำ	8. เอาใจใส่และรับผิดชอบต่อลูกค้า ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐาน
9. ใช้ระบบค้ำประกัน โดยหลักทรัพย์หรือธนาคาร	9. รักษาความลับของลูกค้าและมีหน่วยงานทำหน้าที่รับซื้อร้องเรียนโดยตรง
10. นโยบายการให้สินเชื่อที่ระมัดระวัง	10. กระจายสินเชื่อไปยังกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ
11. เพิ่มความแข็งแกร่งด้านการบริหารสินเชื่อ	11. ปรับปรุงพัฒนา และมุ่งเน้นนโยบายคุณภาพ
12. ปรับปรุงระบบฐานข้อมูล โครงสร้างองค์กร	
13. หุ้ดรับรู้รายได้ลูกหนี้ที่ค้างเกิน 3 เดือน	
14. มุ่งมั่นสนับสนุนลูกค้าในฐานะพันธมิตร	
15. ปรับปรุงคุณภาพการบริการ	
16. ให้ชำระค่าสินค้าล่วงหน้าด้วยวิธีการต่าง ๆ	
17. งดส่งสินค้าหากไม่ชำระหนี้เดิม	
18. กำหนดวงเงินสินเชื่อ และระยะเวลาเก็บหนี้ และติดตามอย่างใกล้ชิด	
19. เอาใจใส่ รับผิดชอบต่อลูกค้า จัดหาสินค้าคุณภาพและมาตรฐาน รักษาความลับลูกค้า มีหน่วยงานรับซื้อร้องเรียนโดยตรง	
20. รักษาความสัมพันธ์กับเจ้าของผลิตภัณฑ์	
21. การตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

นโยบายการบริหารลูกหนี้	
กลุ่มที่ 1 หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากมาย	กลุ่มที่ 2 หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย
22. เสนอรายงานลูกหนี้ค้างและเหตุผลของลูกหนี้แต่ละราย	
23. เน้นการบริการคุณภาพสูงเพื่อให้ภาพลักษณ์บริษัทในสายตาลูกค้า	
24. ให้พนักงานและผู้ค้าประกัน รับผิดชอบเป็นกรณี	
25. ลูกหนี้ค้างเกิน 2 เดือน จะยึดคืนสินค้า	
26. ใช้ระบบขายสินค้าผ่านคนกลาง	
27. ให้ลูกค้าจ่ายเงินมัดจำบางส่วน	
28. เน้นการบริการการขายและบริการหลังการขาย	
29. การกำหนดสัดส่วนการขาย	
30. ใช้ระบบสมาชิก	
31. กำหนดอายุ และอาชีพผู้ขอสินเชื่อ	
32. เพิ่มช่องทางการชำระหนี้ที่หลากหลาย	
33. พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่การตลาด	
34. ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ฟีดล๊อค ห้ามซื้อสำหรับลูกค้าค้างชำระ	
35. ทำประกันภัยคุ้มครองสินทรัพย์	
36. แต่งตั้งกรมประเมินความเสี่ยงโดยเฉพาะ และเรียกประชุมบ่อยครั้ง	
37. ส่งหนังสือยืนยันยอดลูกหนี้รายใหญ่ และลูกหนี้ที่มีปัญหาทุก ๆ 3 เดือน	
38. จัดประชุมกลุ่มลูกค้าอย่างต่อเนื่อง	
39. บอกเลิกสัญญาสำหรับลูกค้าที่ค้างเกินกำหนด	
40. ใช้นโยบายผลิตเสร็จก่อนขาย	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

นโยบายการบริหารลูกหนี้	
กลุ่มที่ 1 หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากราย	กลุ่มที่ 2 หมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย
41. ดำเนินการตามกฎหมายทันทีเมื่อผิดสัญญา เงื่อนไข	
42. ระบบการจัดส่งที่ทันเวลา	
43. การให้ความสำคัญสูงสุดต่อการสร้างความ พอใจของลูกค้า	

จากตารางที่ 4.9 พบว่าหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มากรายได้กำหนดนโยบายการบริหารลูกหนี้ที่ละเอียด ชัดเจน รัดกุม และหลากหลายกว่าหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย ด้วยเหตุผลคือบริษัทที่มีลูกหนี้มากราย มีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้มากกว่าบริษัทที่มีลูกหนี้น้อยรายนั่นเอง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษานโยบายการบัญชีนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ให้สอดคล้องกับหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันได้ และสามารถเป็นข้อมูลแก่ผู้ใช้งบการเงินในการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน โดยในบทนี้จะสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษานโยบายการบัญชี เกี่ยวกับการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.1.2 เพื่อวิเคราะห์ความคล้ายคลึง หรือความแตกต่างของการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.1.3 เพื่อศึกษานโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มกรายและหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มกราย ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 396 บริษัท 31 หมวดอุตสาหกรรม

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 20 หมวดอุตสาหกรรม 86 บริษัท ได้จากการกำหนดขนาดโดยใช้อัตราร้อยละ 31 ของประชากรทั้งหมด โดยไม่แยกตามหมวดอุตสาหกรรม เลือกตัวอย่างโดยวิธีจับฉลาก

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้จัดทำขึ้นตามวัตถุประสงค์และประเด็นในกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ 2 อย่าง ดังนี้

- 1) รายงานประจำปี สำหรับปี 2545 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 2) แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ใช้สำหรับสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากบริษัทตัวอย่างที่แสดงข้อมูลไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในรายงานประจำปี 2545 ให้บริษัทเหล่านั้นตอบคำถามแล้วส่งกลับ มีข้อความเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญของบริษัท รวม 7 ข้อ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากรายงานประจำปี 2545 และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษานโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของบริษัทที่ประกอบกิจการซื้อขาย บริการ และผลิตสินค้า จำนวน 20 หมวดอุตสาหกรรม 86 บริษัท จากรายงานประจำปี สำหรับปี 2545 ซึ่งได้ข้อมูลมาจาก Internet และจากแบบสอบถาม
- 2) ศึกษามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องบันทึกในตารางบันทึกข้อมูลหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี และจากแบบสอบถามได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้อัตราร้อยละ ความคล้ายคลึง หรือความแตกต่างกัน ของการเลือกใช้นโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนี้

- 1) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคล้ายคลึง หรือความแตกต่าง ของการเลือกใช้นโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน
- 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคล้ายคลึง หรือความแตกต่าง ของการเลือกใช้นโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่างหมวดอุตสาหกรรม

3) สรุปนโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้มกราย และหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย

1.3 ผลการวิจัย

การศึกษานโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1.3.1 การประมาณหนี้สงสัยจะสูญ

การประมาณหนี้สงสัยจะสูญ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้อัตราร้อยละใน 2 ประเด็นคือ วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ และการจัดชั้นลูกหนี้ วิเคราะห์ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันของทุกหมวดอุตสาหกรรม รวม 20 หมวด และวิเคราะห์ต่างหมวดอุตสาหกรรมรวมทุกบริษัท จำนวน 86 บริษัท ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญได้กำหนดไว้ดังนี้

- 1) คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายรวม
- 2) คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายเชื่อ
- 3) คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ทั้งหมด
- 4) คำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ
- 5) คำนวณโดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย

เมื่อวิเคราะห์วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน ปรากฏว่าการเลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญของหมวดอุตสาหกรรมต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 มี 10 หมวดอุตสาหกรรมที่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญทุกบริษัท โดยเลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญเหมือนกันเพียงวิธีเดียวคือ คำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ ได้แก่หมวดธนาคาร หมวดวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง หมวดสื่อสาร หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดประกันชีวิตและประกันภัย หมวดเครื่องมือและเครื่องจักร หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง หมวดยานพาหนะและอุปกรณ์ และหมวดเคมีภัณฑ์และพลาสติก กลุ่มที่ 2 มี 8 หมวดอุตสาหกรรมที่มีทั้งประมาณหนี้สงสัยจะสูญและไม่ประมาณหนี้สงสัยจะสูญ ได้แก่ หมวดธุรกิจการเกษตร หมวดพาณิชย์ หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ หมวดพลังงาน หมวดบันเทิงและสันทนาการ หมวดเงินทุนหลักทรัพย์ หมวดการแพทย์ และหมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ สำหรับบริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเหล่านี้ ที่มีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ จะเลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่เหมือนกันคือ คำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ ยกเว้นหมวดธุรกิจการเกษตร ที่มีการประมาณหนี้

สงสัยจะสูญวิธีอื่นคือ คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายรวม กลุ่มที่ 3 มี 2 หมวดอุตสาหกรรมที่เลือก ใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญมากกว่า 1 วิธี คือหมวดบรรจุภัณฑ์คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ และคำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ทั้งหมด หมวดการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ คำนวณ โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ และคำนวณ โดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย

การจัดชั้นลูกหนี้ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน ปรากฏว่าหมวดอุตสาหกรรมที่จัดชั้นลูกหนี้เหมือนกันทุกบริษัทมีจำนวน 3 หมวด ได้แก่หมวดธนาคาร หมวดเวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง และ หมวดเคมีภัณฑ์และพลาสติก ส่วนหมวดอุตสาหกรรมที่จัดชั้นลูกหนี้แตกต่างกัน มีจำนวน 17 หมวด ได้แก่ หมวดธุรกิจการเกษตร หมวดวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง หมวดพาณิชยกรรม หมวดสื่อสาร หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ หมวดพลังงาน หมวดบันเทิงและสันทนาการ หมวดเงินทุนหลักทรัพย์ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดการแพทย์ หมวดประกันชีวิตและประกันภัย หมวดเครื่องมือและเครื่องจักร หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ หมวดยานพาหนะและอุปกรณ์ หมวดบรรจุภัณฑ์ และ หมวดการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ วิธีการจัดชั้นลูกหนี้ของแต่ละหมวดอุตสาหกรรมจะแบ่งชั้นลูกหนี้ไม่เหมือนกัน และมีจำนวนชั้นไม่เท่ากัน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.5

การจัดชั้นลูกหนี้ต่างหมวดอุตสาหกรรมรวมทุกบริษัท จำนวน 86 บริษัท สามารถจัดชั้นลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระได้ 30 วิธี รายละเอียดดังตารางที่ 4.6 การจัดชั้นลูกหนี้ที่บริษัทเลือกใช้มากที่สุดคือวิธีที่ 8 มี 25 บริษัท จัดชั้นลูกหนี้เป็น 1-3 เดือน 3-6 เดือน 6-12 เดือน และ 12 เดือนขึ้นไป รองลงมาคือวิธีที่ 2 จัดชั้นลูกหนี้เป็น ชั้นปกติ ชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ ชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ชั้นสงสัย และ ชั้นสงสัยจะสูญ และมีบริษัทอยู่จำนวนหนึ่งที่ไม่มีการจัดชั้นลูกหนี้ เนื่องจากบริษัทมีลูกหนี้ชั้นดี เช่น ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจบริษัทไม่เคยประสบปัญหาเรื่องการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ หรือหนี้สูญเลย จึงไม่มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดชั้นลูกหนี้

การกำหนดอัตราร้อยละสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากการอ่านแล้วสังเกต ดังนี้

- 1) บริษัทจะกำหนดอัตราสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเมื่อมีความเสี่ยงจากการไม่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้
- 2) การกำหนดอัตราร้อยละสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญขึ้นอยู่กับระยะเวลาค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ เมื่อลูกหนี้ค้างชำระหนี้ยาวนานขึ้น การกำหนดอัตราสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญก็จะมากขึ้นด้วย

3) บริษัทจะตั้งอัตราสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มร้อยละ 100 เมื่อลูกหนี้ค้างชำระเกิน 1 ปีขึ้นไป

สรุปผลการประมาณหนี้สงสัยจะสูญทั้งในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันและต่างหมวดอุตสาหกรรมคือ จะเลือกใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่คล้ายคลึงกัน โดยจะเลือกใช้วิธีคำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระเหมือนกัน แต่วิธีการจัดชั้นลูกหนี้และระยะเวลาที่แยกตามอายุหนี้ค้างชำระจะแตกต่างกันเล็กน้อย ฝ่ายบริหารจะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ การจัดชั้นลูกหนี้ และอัตราสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ให้สอดคล้องกับลักษณะของธุรกิจ สภาพลูกหนี้ปัจจุบัน และเพียงพอต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ชำระหนี้ของลูกหนี้หรือคู่สัญญา รวมถึงการพิจารณาจากประสบการณ์การเก็บหนี้ในอดีต การศึกษาพบว่ากลุ่มสถาบันการเงิน จะปฏิบัติตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องสินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคา หรือเรียกคืนไม่ได้ของบริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ด้วย สำหรับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ฝ่ายบริหารจะเป็นผู้กำหนดขึ้นเองตามเหตุผลข้างต้น การจัดชั้นลูกหนี้และการกำหนดอัตราร้อยละสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจะกำหนดควบคู่กัน ไป ซึ่งอัตราร้อยละเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพความเสี่ยงในปัจจุบัน และการปฏิบัติดังกล่าวนี้ จะสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 เรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

1.3.2 หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ

การตัดจำหน่ายหนี้สูญของแต่ละบริษัท ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันของทุกหมวดอุตสาหกรรม รวม 20 หมวด และวิเคราะห์ต่างหมวดอุตสาหกรรมรวมทุกบริษัท จำนวน 86 บริษัท ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

เมื่อวิเคราะห์หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน และต่างหมวดอุตสาหกรรมรวมทุกบริษัท ปรากฏว่าทุกหมวดอุตสาหกรรม ทุกบริษัทจะเลือกใช้หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญที่เป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน คือปฏิบัติตามกฎกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ ซึ่งทุกหมวดอุตสาหกรรม ทุกบริษัททั้งที่เป็นกลุ่มสถาบันการเงิน และไม่ใช่มูลสถาบันการเงิน จะปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันทั้งหมด หลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญมีรายละเอียดคือ ต้องเป็นหนี้ของบริษัทที่เกิดจากการดำเนินงานปกติ ได้ดำเนินการติดตามทวงถาม โดยมีหลักฐานชัดเจน หากมีคดีฟ้องร้องก็จะต้องดำเนินการจนถึงที่สุดแล้ว และไม่ได้รับชำระหนี้ นอกจากการปฏิบัติตามกฎกระทรวงการคลังแล้ว ยังมีบางหมวดอุตสาหกรรมได้กำหนดหลักเกณฑ์อื่นเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนและรัดกุมอีกด้วย ได้แก่ หมวดธุรกิจการเกษตร ตัดจำหน่ายร้อยละ 0.35 ของยอดขายรวม หมวด

สื่อสาร เมื่อมีการติดตามหนี้แล้วโดยบริษัท 2 ครั้งและส่งให้บริษัทภายนอกติดตามอีก หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ ตัดจำหน่ายจากหนี้ที่ค้างเกิน 2 ปี หมวดบันเทิงและสันทนาการ บริษัทมีนโยบายในการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ที่ค้างนานเกิน 12 เดือน หมวดเงินทุนหลักทรัพย์ ตัดหนี้สูญจากลูกหนี้ที่ค้างเกิน 6 เดือน หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ พิจารณาที่ให้บริษัทอื่นถือว่ามีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับคืนหรือไม่

สรุปผลการกำหนดหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันและต่างหมวดอุตสาหกรรม มีความคล้ายคลึงกัน คือเลือกปฏิบัติตามกฎกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ เหมือนกันทุกบริษัท ทุกหมวดอุตสาหกรรม และกำหนดหลักเกณฑ์อื่นเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยบางบริษัทเท่านั้น

1.3.3 นโยบายการบริหารลูกหนี้

นโยบายการบริหารลูกหนี้ของหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยรายและหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย เป็นสิ่งที่ฝ่ายบริหารของแต่ละบริษัทกำหนดขึ้นจากประสบการณ์การทำงานและประสบการณ์การเก็บหนี้ในอดีต จากการประเมินสภาพปัจจุบันของธุรกิจ ที่นอกเหนือจากกฎระเบียบ ซึ่งนโยบายการบริหารลูกหนี้ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นมานั้นจะมีความคล้ายคลึงกัน ในหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย และหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย แต่สำหรับหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยรายนั้น จะกำหนดนโยบายการบริหารลูกหนี้ที่ละเอียดชัดเจน รัดกุม และหลากหลายกว่าหมวดอุตสาหกรรมที่มีลูกหนี้น้อยราย ด้วยเหตุผลคือ บริษัทมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้มากกว่านั่นเอง นโยบายที่บริษัทส่วนมากนำมาใช้ ได้แก่ การกำหนดผู้ดูแลฝ่ายสินเชื่อหรือการจัดเก็บหนี้ที่ชัดเจน การพิจารณาให้สินเชื่อเฉพาะลูกหนี้ที่มีฐานะดี มีความสามารถชำระหนี้ได้ การกำหนดวงเงินสินเชื่อที่เหมาะสม การให้ลูกหนี้วางหลักประกันเป็นหลักหลักทรัพย์หรือค้ำประกัน โดยธนาคาร การให้ลูกหนี้ชำระหนี้ล่วงหน้าด้วยตราสาร หรือวางเงินมัดจำ และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า

2. อภิปรายผล

มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ในบทที่ 1 ข้อ 4.1 และข้อ 4.2 คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเลือกใช้นโยบายการบัญชี เกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ได้เหมาะสมตามประเภทของธุรกิจ และ เลือกใช้นโยบายคล้ายคลึง

กันสำหรับหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันนั้น จากการศึกษาพบว่า การเลือกใช้นโยบายเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ทุกหมวดอุตสาหกรรมเลือกได้เหมาะสม โดยอาศัยประสบการณ์การบริหารงานในอดีต สภาพปัจจุบันของธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4.1 สำหรับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน จะเลือกใช้วิธีที่คล้ายคลึงกัน โดยจะเลือกใช้วิธีคำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ ทุกหมวดอุตสาหกรรม แต่มีวิธีการจัดชั้นลูกหนี้ที่แตกต่างกัน ตามผลการวิจัยข้อ 1.3.1 สรุปว่าคล้ายคลึงกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4.2 ส่วนหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันจะปฏิบัติตามกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ เหมือนกันทุกหมวดอุตสาหกรรม และบางหมวดอุตสาหกรรมจะกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเพื่อความรัดกุมยิ่งขึ้น ตามผลการวิจัยข้อ 1.3.2 สรุปว่าคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4.2

2.2 จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ในบทที่ 1 ข้อ 4.3 คือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเลือกวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ แตกต่างกันสำหรับหมวดอุตสาหกรรมที่ต่างกัน จากการศึกษาพบว่าหมวดอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน จะใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่คล้ายคลึงกัน แต่ใช้วิธีการจัดชั้นลูกหนี้ที่แตกต่างกัน ตามผลการวิจัยข้อ 1.3.1 สรุปว่าคล้ายคลึงกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4.3 ส่วนหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญของหมวดอุตสาหกรรมที่ต่างกันนั้น ทุกบริษัทเลือกปฏิบัติตามกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ เหมือนกันทุกบริษัทตามผลการวิจัยข้อ 1.3.2 สรุปว่าคล้ายคลึงกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4.3

2.3 จากการศึกษา นโยบายการบัญชีหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ พบว่าทุกบริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกันและต่างหมวดอุตสาหกรรม จะปฏิบัติตามกฎระเบียบเป็นหลัก แต่มีจุดเด่นที่น่าสนใจคือการกำหนดนโยบายการบริหารลูกหนี้ ที่สามารถลดความเสี่ยงให้กับธุรกิจได้และหลายบริษัทเลือกใช้คือการใช้หลักประกันหนี้สิน และอีกนโยบายหนึ่งที่สามารถเพิ่มยอดขาย รวมถึงการรักษาลูกค้าไว้คือให้สินค้าหรือบริการที่ลูกค้าพึงพอใจมากที่สุด แต่จุดเด่นอีกมุมมองหนึ่งที่อมรศักดิ์ วงศ์พัฒนสิน (2542) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “ควรริบตัดเป็นหนี้สูญในขณะที่มูลหนี้ยังละอ่อนอยู่ ถ้าจำต้องฟ้องศาลก็จงอย่าปล่อยให้แพ้คดี เพราะการพ่ายแพ้ในเกมส์นอกจากจะสูญหนี้แล้ว ยังจะถูกจับแพ้พาลัว ไม่อาจจำหน่ายหนี้สูญได้เลย อาจต้องงัดภาษี “งดเชื่อ เบื่อทวง” มาปิดฝุ่นใซ้ในยามจำเป็น”

2.4 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกใช้ นโยบายเกี่ยวกับวิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญ ให้สอดคล้องกับธุรกิจ ของตน และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการวิเคราะห์รายงานทางการเงินเพื่อนำไปใช้ใน โอกาสต่อ

2.5 จุดอ่อนของวิธีการวิจัยคือด้านประชากรและการเก็บข้อมูล การศึกษาข้อมูลจากราย งานประจำปี ต้องใช้เวลาพอสมควร และการขอข้อมูลจากบริษัทโดยตรงโดยใช้แบบสอบถาม ก็ไม่ ได้รับการตอบกลับร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะข้อมูลบางอย่างบริษัทถือเป็นความลับ ทำให้ไม่ได้ข้อมูล ครบตามที่ต้องการ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายแผนงานของฝ่าย บริหารด้านนโยบายการบัญชีหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ไม่ ก่อให้เกิดผลเสียต่อธุรกิจ

3.1.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำผลการศึกษาไปใช้ในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่ เกี่ยวข้องกับนโยบายการบัญชีหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ เช่น กรรมการฝ่ายสินเชื่อ ผู้มีหน้าที่จัดทำ บัญชี ผู้ทำบัญชี จะช่วยในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติที่ถูกต้อง ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ได้

3.1.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านบัญชี จริง เช่นการวิเคราะห์งบการเงิน การจัดทำรายงานประจำปี เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของรายงาน สำหรับผู้ใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญบางอย่างค่อนข้างจะเป็นความลับ สำหรับบางธุรกิจ การขอข้อมูลด้วยตนเองจะทำได้ยาก ควรจะมีหนังสือนำจากต้นสังกัดหรือผู้ที่ มอบหมายให้ทำวิจัย

3.2.2 ผู้วิจัยควรมีความรู้ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทาง Internet เป็นอย่างดี เพื่อ ให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและรวดเร็ว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการคลัง *กฎกระทรวง ฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534)* กรุงเทพมหานคร กระทรวงการคลัง 2534
- ธนาคารแห่งประเทศไทย *ประกาศ ลงวันที่ 3 มีนาคม 2546* กรุงเทพมหานคร ธนาคารแห่งประเทศไทย 2546
- นักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย *สมาคม มาตรฐานการบัญชีรวมเล่ม 2540* กรุงเทพมหานคร สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย 2540
- บุญเขียน สายแสงทอง “การจัดการด้านการเงินและบัญชีของธุรกิจ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องปรับอากาศ” *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 2543*
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช *คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์* นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2546
- สวัสดิการกรมทะเบียนการค้า *คู่มือประกอบการอบรม โครงการอบรมผู้ทำบัญชี* กรุงเทพมหานคร สวัสดิการกรมทะเบียนการค้า 2543
- สุภาพร เริงเอี่ยม “หน่วยที่ 3 การศึกษาค้นคว้าอิสระทางการเงินและการบัญชี” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ* หน้า 128-142 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2546
- อมรศักดิ์ วงศ์พัฒนาสิน “หนี้สูญ-VAT 7 ปีที่รอคอย” *หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ* (7 มีนาคม 2542)

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษานโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ
ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คำชี้แจง

- 1) แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้น เพื่อการศึกษานโยบายการบัญชี หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 2) แบบสอบถามนี้เป็นคำถามปลายเปิด มีข้อความรวม 7 ข้อ
- 3) ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ และกรุณาส่งกลับภายในวันที่ 8 ตุลาคม 2546
- 4) การวิเคราะห์แบบสอบถามจะกระทำโดยรวม จึงไม่มีผลเสียหายใด ๆ ต่อองค์กรธุรกิจของท่าน การตอบแบบสอบถามของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางจิรนนท์ ดาราสุริยงค์

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

1. ชื่อบริษัท.....
2. บริษัททำธุรกิจเกี่ยวกับอะไร.....
3. บริษัทใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ จากยอดใด (สำหรับปี 2545).....
.....
4. การจัดชั้นลูกหนี้แบ่งเป็นกี่ชั้น และเปอร์เซ็นต์การสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญแต่ละชั้นเป็นอย่างไร (สำหรับปี 2545) ตัวอย่าง : ลูกหนี้ค้างชำระ 6-12 เดือน สำรองค่าเผื่อ 100%
.....
.....
.....
.....
.....
.....
5. บริษัทมีหลักเกณฑ์การตัดจำหน่ายหนี้สูญ อย่างไร
.....
.....
.....
.....
.....
6. บริษัทมีหลักการบริหารลูกหนี้ อย่างไร
.....
.....
.....
.....
7. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ.....

หมายเหตุ กรุณาส่งกลับภายในวันที่ 8 ตุลาคม 2546

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางจิรนนท์ คาราสุริยงค์
วัน เดือน ปีเกิด	24 เมษายน 2509
สถานที่เกิด	อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง
ประวัติการศึกษา	บธ.บ (ธุรกิจศึกษา-บัญชี) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิค ภาคใต้สงขลา
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 6